

Araştırma/Research

DOI: 10.7822/omuefd.731229

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi

OMU Journal of Education Faculty

2020, 39(3) 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı, 117-136

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*

Gökçe PİLATIN¹, Emine AHMETOĞLU²

Makalenin Geliş Tarihi: 03.05.2020

Yayına Kabul Tarihi: 28.08.2020

Online Yayınlanma Tarihi: 30.11.2020

Çocuk hakları, hukuki ve ahlaki olarak bütün çocukların doğdukları an itibarıyla sahip oldukları sağlık, barınma, eğitim, ihmal ve istismar durumlarına karşı korunma gibi haklarının neler olduğunu tanımlamak adına kullanılan evrensel bir terim olarak ifade edilmektedir. Çocuk hakları aile ve öğretmenlere çocuğa tanınan hakların neler olduğunu en iyi şekilde öğretmek çocuğun sağlıklı gelişimini desteklemek amacıyla vardır. Bu nedenle öğretmenler çocuklara haklarını en iyi şekilde öğretebilmeleri ve haklarını kullanabilecekleri ortamlar yaratmaları açısından önemli bir role sahiptir. Bu doğrultuda bu çalışmada okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin genel tutumlarını ve bu tutumları etkileyen değişkenlerin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini Kuzey Batı Bölgesinde orta ölçekli bir devlet üniversitesinde Okul Öncesi Öğretmenliği birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim görmekte olan 226 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Genel Bilgi Formu ve Çocuk Hakları Tutum Ölçeği (ÇHTÖ) ile toplanmıştır. Veri analizinde Pearson Korelasyon katsayısı, t-test, ANOVA istatistik yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin genel tutumlarının olumlu olduğu bulgusuna varılmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının sınıf, yaş, hayatının büyük bir bölümünü geçirmiş oldukları yerleşim birimi, kardeş sayısı, anne ve baba öğrenim durumu, öğretmen adayının ailesinin sosyo-ekonomik durumu, bölümü isteyerek seçme durumu, genel başarı düzeyi, ilk çocuk haklarını duyma zamanı, çocuk hakları sözleşmesini okuma durumu, çocuk hakları eğitimi alma durumu ve küçükken haklarına uygun davranılma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmazken, cinsiyete göre kadınların lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çocuk, Çocuk Hakları, Çocuğun Yüksek Yararı, Okul Öncesi Eğitim, Lisans Eğitim.

GİRİŞ

Doğduğu andan itibaren kendine özgü karakteri, davranışı, duygusu, zekâsı ve görüntüsü olan, çeşitli yetenek, ilgi ve yaratıcı düşünme gücüne sahip insan yavrusuna çocuk denir (Kaya,2011). Çocukluk dönemi ise insanoglunun hayatında en önemli dönemi oluşturmaktadır. Bu dönem kişinin gelecek yaşantısını şekillendirecek olan yetişkinlik döneminin oluşturulmasında da önemli bir paya sahiptir.

¹ Bilim Uzmanı, Trakya Üniversitesi, gokcepilatin@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6917-0516

² Prof.Dr, Trakya Üniversitesi, emineahmetoglu@trakya.edu.tr, ORCID: 0000-0001- 7974-7921

* Bu çalışma Trakya Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nde yüksek lisans tezi olarak ve Uluslararası 100. Yıl Eğitim Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

Pilatin, G. ve Ahmetoğlu, E. Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının incelenmesi *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3) 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı, 117-136. DOI: 10.7822/omuefd.731229

Toplumun dezavantajlı kesimini oluşturan çocuklar, savunma yetenekleri gelişmediğinden hakları daha kolay bir şekilde ihlal edilebilmektedir. Çocukların sağlık, güvenli bir çevrede yaşama, eğitim ve yaşama katılma hakları da ihlal edilen haklarındandır. Bu nedenle çocukların kötü muamelelere maruz kalmasını ve haklarının elinden alınmasını önlemek amacıyla insan hakları kavramının temel bir dayanağı olan, “çocuk hakları” kavramı ortaya çıkmıştır (Koman, 2011; Özdek, 2002). Çocuk hakları, hukuki ve ahlaki olarak bütün çocukların doğdukları an itibariyle sahip oldukları sağlık, barınma, eğitim, ihmal ve istismar durumlarına karşı korunma gibi haklarının neler olduğunu tanımlamak adına kullanılan evrensel bir terim olarak ifade edilmektedir (Değirmencioğlu, 2004).

Çocuk hakları denildiğı zaman yetişkinlerce ve sorumlu bakıcılarca, suiistimale karşı tüm çocukları koruyan uluslararası insan hakları akla gelmektedir. Çocukların bu hakları arasında, bütün çocukların evrensel olarak bir kimlik edinme, kendilerini ifade edebilme, bilgiye kolayca ulaşma, savaş zamanlarında gerekli olan özel koruma, engelliler için özel bakım ve yardım, aile, sağlık hizmeti, eğitim, ayrımcılıktan koruma, zararlı işten koruma ve tutukluluk halinde özel muamele hakkı vardır (Uçuş, 2009). Çocuk için önem arz eden bu hakların dünyanın her yerinde, tüm çocuklara ayırım yapmadan sağlamak için, Birleşmiş Milletler tarafından “Çocuk Hakları Sözleşmesi” hayata geçirilmiştir. Sözleşme çocuğa yaşadığı anda hem çocuk hem de birey olarak haklar tanımakta diğeryandan da geleceğin özgür düşünceli, açık fikirli, yaratıcılık yeteneğı kuvvetli ve insanlığın gelişmesine katkı sağlayacak bireyler olarak yetişmesini amaçlayan bir düzenleme olması yönünden büyük önem taşımaktadır (Uçuş, 2009; Washington, 2010).

Çocuk haklarının korunması, her insanın çeşitli haklara sahip olduğunun bilinmesi ve kişilerin haklarına saygı duyulmasının önemi gibi konular en etkili şekilde eğitim aracılığıyla öğretilmektedir (Turupcu ve Gültekin Akduman, 2015).

Flowers (2007) göre, çocukluk ömür boyu sürecek olan insan hakları eğitimine başlamada ideal zaman dilimidir. Çocukların yaşamında hakların yer alması, onlar tarafından kullanılması ve haklara saygılı bir gelecek yetiştirmek için en etkili yol çocuk hakları eğitimidir. Çocuklar, haklarını kendi yaşamları ile ilişkilendirebilecekleri için insan haklarının temeli olan çocuk hakları eğitimleri önem arz etmektedir (Akyüz, 2018). Dolayısıyla okul öncesi dönemden itibaren çocuk haklarının farkında olan, haklarını koruyan ve hakları korunan çocukların ileriki yaşamlarında da haklara saygı gösteren birer birey olmaları beklenmektedir (Bilir-Seyhan ve Arslan-Cansever, 2017). Çocuklara haklarını bilen, demokratik anlayışa sahip, tutum ve idealleri benimsetebilmeleri için öğretmenlere büyük rol düşmektedir. Öğretmenler, çocuk hakları eğitimini verirken çocuk hakları ile ilgili bilgi ve verileri araştırmayı, araştırdığı bilgileri değerlendirdikten sonra bu konuda tutum geliştirmeyi ve elde ettiğı bilgi ve tutumların çocuk tarafından davranış hâline getirilmesini hedeflemelidir (Uçuş, 2013).

Öğretmenlerin meslek yaşamlarını etkili bir şekilde sürdürebilmeleri ve mesleki anlamda doyum hissetmelerinde lisans eğitimlerinde öğrenmiş oldukları bilgileri kullanmaları önemlidir (Bilir-Seyhan ve Arslan-Cansever, 2017). Öğretmenlerin daha iyi statülere kavuşmaları için yetiştirilmelerine özen gösterilmesi, gelecek meslek yaşamlarında sınıflarında çocuk merkezli anlayış doğrultusunda, Çocuk Hakları Sözleşmesini bilen ve uygulayan öğretmenler olacak şekilde yetiştirilmeleri gerekmektedir (Akyüz, 2001). Daha önce yapılmış olan çalışmaları incelediğimizde eğitim fakültesinden çocuk haklarına ilişkin ders almadan mezun olan, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesini okumamış ve sınıflarında çocuk haklarını nasıl uygulayacaklarını bilmeyen öğretmenlerle sıkça karşılaşmaktadır.

Daniels-Simmonds (2009) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin çocuk hakları eğitiminin önemli olduğunu düşündükleri fakat çocuk hakları eğitiminde kendilerini ifade edebilecek ve çocuk haklarını kullanacak becerilerinin bulunmadığı düşüncesine sahip olduklarını aktarmıştır.

Karaman- Kepenekçi ve Baydık (2009) öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin ders almalarının çocuk haklarına yönelik tutumlarını olumlu etkilediği sonucunu aktarmış, Sheridan ve Samuelsson (2001) çalışmalarında ise çocukların öğretmenlerinin çocuk haklarını bilme ve uygulama konusunda bilgisiz oldukları ve kendilerinden hiç fikir almadıklarını belirttikleri bunun nedenini ise daha önce bu konuda eğitim alınmaması olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla yapılan çalışmalara bakıldığında gelecek nesillerin eğitimini üstlenecek olan öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik eğitim almaları ve çocukların haklarının korunmasına yönelik yeterliliğe sahip olması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum öğretmen adaylarının lisans dönemlerinde çocuk hakları eğitimi almalarının ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sürecinde çocuk haklarına yönelik ders almaları, öğretmenlik uygulamalarında çocuklarla karşılaştıklarında onların haklarını bilen, farkında olan, onların farklılıklarına saygı duyan, çocukların haklarına karşı daha olumlu tutuma sahip ve uygulayacakları etkinliklerde çocukların haklarını gözeten bireyler olmaları açısından da gereklidir. Araştırma, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk hakları üzerine tutumlarını etkileyen değişkenlerin neler olabileceğine ilişkin bilgilerin edinilmesi, öğretmen adaylarının çocuk hakları konusuna dikkatlerinin çekilmesi, çocuk hakları konusunda yapılan eğitimlerin kalitesinin artırılmasında ve üniversitelerin okul öncesi öğretmeni yetiştiren programlarında çocuk haklarına yönelik dersin sadece seçmeli ders olarak yer verilmesine dikkat çekmek ve çocuk haklarına ilişkin derslerin ne kadar gerekli olduğunu vurgulamak açısından önem taşımaktadır. Bu düşüncelerden hareketle yapılan çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre saptanması amaç edinilmiştir.

YÖNTEM

Yapılan çalışma, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik genel tutumlarını ve bu tutumları etkileyen değişkenleri incelediğinden dolayı nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak oluşturulmuştur. Tarama modeli; herhangi konu veya olaya yönelik olarak katılımcıların görüş, ilgi, bilgi, tutum, beceri, yetenek gibi birtakım özelliklerini belirlemeye yönelik yapılan araştırma türüdür (Büyükoztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). İki ya da daha fazla değişken arasındaki değişimin varlığını ya da derecesini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen ilişkisel tarama türündeki araştırmalar karşılaştırma yoluyla elde edilen ilişki ve korelasyon türü ilişki olmak üzere iki türlü yapılabilmektedir (Karasar, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırma evrenini, Türkiye'deki tüm Eğitim Fakültelerinin Okul Öncesi Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise 2018-2019 eğitim öğretim yılı içerisinde Kuzey Batı bölgesinde orta ölçekli bir devlet üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü sınıflarında öğrenim görmekte olan 226 öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının % 27'si ikinci sınıf, %26,1'ini dördüncü sınıf, %25,2'sini birinci sınıf ve %21,7'sini üçüncü sınıf, %87,6'sı kadın, %12,4'ü ise erkek, % 41,6'sı 18-20 yaş grubunda, %43,4'ü 21-23 yaş grubunda, %6,63 24-26 yaş grubunda, %4,42'si 27-30 yaş grubunda, okul öncesi öğretmen adaylarının anne öğrenim durumlarının %45,6 sınıfın ilkökul mezunu, %19,9'nun ortaokul mezunu, %16,8'inin lise mezunu, %11,1'inin okur-yazar ve %6,6'sının üniversite mezunu olduğu, okul öncesi öğretmen adaylarının baba öğrenim durumunun %31'i lise, %30,5'i ilkökul, %23,5'i ortaokul, %13,3'ü üniversite, %1,8'i okur-yazar olduğu, okul öncesi öğretmen adaylarının yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimlerinin %52,2'si il, %26,5'i ilçe, %16,8'i köy, %4,4'ü kasaba olduğu, %38,1'i 1 kardeşe, % 27,9'u 3 kardeş ve daha fazlasına, % 24,3'ünün 2 kardeşe ve

%9,7'sinin tek çocuk olduğu belirlenmiştir. Ankete katılan okul öncesi öğretmen adaylarının sosyo-ekonomik durumlarının %94,2'nin orta, %3,1'in alt ve %2,7'nin üst düzey, %88,5'i okuduğu bölümü isteyerek %11,5'i okuduğu bölümü istemeyerek seçtiği, %40,7'si 3,50-3,01, %38,1'i 3,00-2,51, %11,5'i 2,50 ve altı ve %9,7'si 4,00-3,51 genel başarı ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının %39,8'i ilkokul döneminde, %32,3'ü ortaokul döneminde, %15,5'i lise, 7,1'i üniversite döneminde, %5,3'ü okulöncesi dönemde "çocuk hakları" terimini duyduğu, %55,3'ü çocuk hakları sözleşmesini okuduğu, %44,7'si ise çocuk hakları sözleşmesini okumadığı, okul öncesi öğretmen adaylarının %78,3'ünün çocuk hakları eğitimi almadığı, %21,7'sinin ise çocuk hakları eğitimi aldığı, çocuk haklarıyla ilgili eğitim alanların yani toplam okul öncesi öğretmen adaylarının %23,5'inin çocuk haklarıyla ilgili eğitim aldığı, eğitim alanların da %84,9'unun okulda, %9,5'inin seminerde ve %5,6'sının diğer yerlerde çocuk hakları eğitimi aldığı, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının %70,8'ine küçükken çocuk haklarına uygun şekilde davranıldığı, %29,2'sine ise küçükken çocuk haklarına uygun şekilde davranılmadığı görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada araştırmacılar tarafından geliştirilen katılımcıların kişisel özelliklerini (cinsiyet, sınıf, annenin ve babanın öğrenim durumu, kardeş sayısı, yaşamının çoğunu geçirdiği yerleşim birimi vb.) belirlemeye yönelik bazı soruların bulunduğu "Genel Bilgi Formu" ve Karaman-Kepenekçi tarafından 2006 yılında geliştirilen "Çocuk Haklarına İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Genel Bilgi Formu

Araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının demografik ve sosyoekonomik özelliklerini belirleyebilmek için 15 sorudan oluşan "Genel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Genel Bilgi Formunda; okul öncesi öğretmen adayının, sınıfı, yaşı, cinsiyeti, yaşamını geçirdiği yerleşim yeri, kardeş sayısı, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu, sosyo ekonomik durum, bölümü isteyerek seçme durumu, genel başarı düzeyi, çocuk hakları kavramını ne zaman duyduğu, çocuk hakları sözleşmesini okuyup okumadığı, çocuk haklarıyla ilgili eğitim alıp almadığı ve kendisine çocuk haklarına uygun davranılma durumuna ilişkin sorular yer almaktadır.

Çocuk Hakları Tutum Ölçeği

Araştırmada Karaman-Kepenekçi (2006) tarafından öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarını ölçmek için geliştirilen "Çocuk Haklarına İlişkin Tutum Ölçeği" (ÇHTÖ) kullanılmıştır. Ölçek 5'li Likert formunda hazırlanmıştır. Ölçekte çocukların yaşamsal, gelişimsel, korunma ve katılım haklarına ilişkin 22 madde bulunmaktadır. Bu ifadeler için "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Tamamen Katılmıyorum" tepki seçenekleri bulunmaktadır. İfadelere verilen tepkiler "Tamamen Katılıyorum" seçeneği için 1 puan, "Katılıyorum" seçeneği için 2 puan, "Kararsızım" seçeneği için 3 puan, "Katılmıyorum" seçeneği için 4 puan ve "Tamamen Katılmıyorum" seçeneği için 5 puan olarak puanlanmakta olup, ölçekten alınan puanın yüksek olması olumsuz tutumu göstermektedir. Ölçek toplam 22 maddeden oluşmakta olup, ifadelerin 19'u olumlu olarak kodlanırken 3'ü olumsuz (2., 14. ve 15. maddeler) ters şekilde kodlanmaktadır. Ölçekten alınacak en düşük puan 22 ve en yüksek puan ise 110'dur. Bu araştırma toplam puan yerine ortalama puan alınarak yapılmıştır. Karaman-Kepenekçi (2006) ölçeğin geçerliğine ve güvenilirliğine ilişkin yaptığı çalışma sonucunda, ölçeğin tek faktörlü olduğunu, ölçekteki maddelerin madde toplam korelasyon katsayılarının .32 ile .61 arasında değiştini, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının .85, test güvenilirlik katsayısının ise .77 olarak belirlendiğini ifade etmiştir (Karaman- Kepenekçi, 2006). Bu çalışmada araştırmacılar tarafından ölçeğin güvenilirlik çalışmasına tekrar bakılmış ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Bu sonuca

göre ölçeğin orijinal iç tutarlık kat sayısı ile araştırmacı tarafından yapılan iç tutarlık kat sayısının tutarlılık gösterdiği bulunmuştur.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarını ve bu tutumları etkileyen değişkenleri belirlemek amacıyla yapılan araştırmada Genel Bilgi Formu ve Çocuk Hakları Tutum Ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 23.0 istatistik programı ile analiz edilmiş ve 0.05 manidarlık düzeyinde sınanmıştır. Araştırmada kullanılan Genel Bilgi Formu ile elde edilen verilere ilişkin frekans, yüzdelik ve ortalama dağılımları verilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu kontrol edilmiş ve normal dağılıma uygun olduğu belirlenmiştir.

ÇHTÖ Formunun toplam puanı için çarpıklık ve basıklık değerlerinin; normal dağılım aralığı olarak kabul edilen -1.96 ile +1.96 değerleri arasında olduğu görülmektedir. Bu bilgi doğrultusunda çocuk hakları tutum ölçeğindeki değişkenlerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş olup; verilerin analizinde parametrik tekniklerin uygulanmasının uygun olduğu saptanmıştır (Hair, Black, Babın ve Anderson, 2010). Veri analizinde Pearson korelasyon katsayısı, bağımsız t-test, ANOVA istatistik yöntemleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde okul öncesi öğretmen adaylarının demografik değişkenlerini göre çocuk hakları tutum ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin farklılık tablolarına yer verilmiştir.

Tablo 1.

Okul öncesi öğretmen adaylarının ÇHTÖ formundan aldıkları puanlarının ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık sonuçları

Değişken	N	max	min	\bar{x}	ss	Çarpıklık		Basıklık	
						Katsayı	Standart Hata	Katsayı	Standart Hata
ÇHTÖ Formu	226	1,27	2,55	1,64	,186	-,831	,162	1,272	,322

Tablo 1'e göre; ÇHTÖ Formunun toplam puanı için çarpıklık ve basıklık değerlerinin; normal dağılım aralığı olarak kabul edilen -1.96 ile +1.96 değerleri arasında olduğu görülmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1,500 ve -1,500 değerleri arasında olduğu durumlarda dağılımın normal dağılım olarak gerçekleştiğini kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu nedenle ÇHTÖ Formundaki değişkenlerin normal dağılım gösterdiği ve bu nedenle verilerin analizinde parametrik tekniklerin kullanılmasında bir sakınca olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 2.

Okul öncesi öğretmen adaylarının ÇHTÖ formu puanlarının demografik değişkenlerine göre ANOVA Testi sonuçları

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplar içi	7,691	222	,035		
	Toplam	7,768	225			
Yaşamlarının çoğunu geçirdiği yer	Gruplar arası	,012	3	,004	,117	,950
	Gruplar içi	7,456	222	,035		

	Toplam	7,768	225			
Kardeş sayısı	Gruplar arası	,062	3	,021	,598	,617
	Gruplar içi	7,706	222	,035		
	Toplam	7,768	225			
Annenin Öğrenim Durumu	Gruplar arası	,110	4	,028	,795	,530
	Gruplar içi	7,658	221	,035		
	Toplam	7,768	225			
Babanın Öğrenim Durumu	Gruplar arası	,163	4	,041	1,181	,320
	Gruplar içi	7,606	221	,034		
	Toplam	7,768	225			
Sosyo-ekonomik durum	Gruplar arası	,023	2	,012	,035	,714
	Gruplar içi	7,745	223	,035		
	Toplam	7,768	225			
Genel başarı düzeyleri	Gruplar arası	,022	3	,007	,210	,890
	Gruplar içi	7,746	222	,035		
	Toplam	7,768	225			
“Çocuk Hakları” terimini ilk duydukları zaman	Gruplar arası	,100	4	,025	,722	,577
	Gruplar içi	7,668	221	,035		
	Toplam	7,768	225			

*p<0,05

Tablo 2'e göre araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının ÇHTÖ (Çocuk Hakları Tutum Ölçeği) formundan sınıflarına (F(3- 222) =,774; p>0,05), yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yere (F(3-222)=,117; p>0,05), kardeş sayısına (F(3- 222)=,598; p>0,05), annenin öğrenim durumuna (F(4-221)=,795; p>0,05), babanın öğrenim durumuna (F(4- 221)=1,181; p>0,05) sosyo-ekonomik durumlarına (F(2- 223)=,035; p>0,05), genel başarı düzeylerine (F(3-222)=,210; p>0,05), “Çocuk Hakları” terimini ilk duydukları zamana (F(4-221)=,722; p>0,05) göre aldıkları toplam puanlarında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yani, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları sınıflarına, yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yere, kardeş sayısına, annenin öğrenim durumuna, babanın öğrenim durumuna, sosyo-ekonomik durumlarına, genel başarı düzeylerine ve Çocuk Hakları” terimini ilk duydukları zamana göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının ÇHTÖ Formundan aldıkları toplam puanlarının çeşitli değişkenlere (cinsiyetlerine, bölümü isteyerek seçme durumuna, çocuk hakları sözleşmesini okuma durumuna, çocuk hakları ile ilgili eğitim almalarına, çocukken çocuk haklarına uygun davranılması durumuna) göre ortalama, standart sapma ve t testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının ÇHTÖ Formu Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

N	\bar{x}	Ss	t	sd	D	p
---	-----------	----	---	----	---	---

Cinsiyet	Erkek	28	1,7857	,291	2,922	29,229	.32	,007*
	Kadın	198	1,6214	,646				
Bölümü isteyerek seçme-me	Evet	200	1,6325	,17206	-1,526	27,854	-	,138
	Hayır	26	1,7133	,26278				
Çocuk hakları sözleşmesini okuma-ma	Evet	125	1,6302	,15364	-1,045	173,164	-	,315
	Hayır	101	1,6562	,21917				
Çocuk hakları ile ilgili eğitim alma- ma	Evet	125	1,6302	,15364	-1,045	173,164	-	,315
	Hayır	101	1,6562	,21917				
Çocukken çocuk haklarına uygun davranma-ma	Evet	160	1,6435	,18236	,210	224	-	,834
	Hayır	66	1,6377	,19530				

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre ÇHTÖ toplam puanlarına bakıldığında, aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ($t_{(224)}=2,922$; $p<0,01$) ortaya çıkmıştır. Buna göre araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının arasındaki kadınların ÇHTÖ Formundan aldıkları puan ortalamaları (Kadın $\bar{x}=1,6214$; $ss=,646$), erkek öğrencilerin aldıkları puan ortalamalarından (Erkek $\bar{X}=1,7857$; $ss=,291$) daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Yani, öğrencilerin çocuk hakları tutumlarının cinsiyete göre değişiklik gösterdiği söylenebilir. Bunun yanı sıra, erkek öğrencilerin çocuk haklarına karşı tutumlarının kadın öğrencilere göre daha olumsuz olduğu da ortaya çıkmıştır.

Ayrıca Tablo 3'e göre araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının bölümlerini isteyerek seçmelerine ($t=-1,526$; $p>0,05$), çocuk hakları sözleşmesini okumalarına ($t=-1,045$; $p>0,05$), çocuk hakları ile ilgili eğitim almalarına ($t=-1,045$; $p>0,05$) çocukken çocuk haklarına uygun davranılmasına ($t_{(224)}=,210$; $p>0,05$) göre ÇHTÖ Formuna bakıldığında, aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Yani, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları bölümleri isteyerek seçmelerine, çocuk hakları sözleşmesini okumalarına, çocuk hakları ile ilgili eğitim almalarına ve çocukken çocuk haklarına uygun davranılmasına göre anlamlı bir şekilde değişmediği anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının ÇHTÖ formu ile yaş değişkeni arasındaki Pearson korelasyon katsayısına ilişkin puanları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının ÇHTÖ formu ile yaş değişkeni arasındaki Pearson korelasyon katsayısına ilişkin puanları

		Yaş
Tutum Ölçeği	r	,022
	p	,740
	n	226

*p<0.05

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin genel tutumları ve okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarını etkileyen değişkenlerin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları sınıflarına göre değişmemektedir. Bu durum Okul Öncesi Öğretmen adaylarının almış oldukları derslerin onların çocuk haklarına yönelik tutumlarını değiştirmek anlamında etkili olmadığı şeklinde açıklanabilir. Şehirli ve Ergin (2017) tarafından gerçekleştirilen “Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına Yönelik Tutumları” isimli çalışmasında sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının okudukları sınıfa göre çocuk haklarına ilişkin tutumlarının değişmediği bulgusuna ulaşmışlardır. Bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Aksi şekilde Karaman-Kepenekci ve Baydık (2009) tarafından yapılan çalışmada ise, Zihinsel Engelliler Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi lisans programlarına devam eden öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin çocuk haklarına ilişkin tutumlarını anlamlı olarak etkilediği dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Değirmenci (2011) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde bulunan iki vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan lisans öğrencilerine yönelik gerçekleştirmiş olduğu çalışma sonucunda dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının birinci sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına göre çocuk haklarına yönelik daha olumlu tutuma sahip olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenim görmekte oldukları sınıfa göre çocuk haklarına yönelik tutumları hakkında farklı araştırma sonuçları olmakla birlikte (Değirmenci, 2011; Karaman -Kepenekci ve Baydık, 2009; Şehirli ve Ergin, 2017) bu durumun öğretmen adayların hangi sınıflarda olduklarından ziyade onların bu konuyla ne kadar ilgilendikleri ve önem gösterdiklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu anlamda öğretmen adaylarının çocuk hakları ile ilgili okumaları, inceleme yapmaları onların çocuk haklarını daha iyi tanımaları ve savunmaları üzerinde farklılık yaratabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yere göre değişmemektedir. Bununla birlikte araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının yaşamlarının çoğunu kasabada geçirmiş olan ($X=1,668$) öğretmen adaylarının yaşamının çoğunu diğer yerlerde geçirmiş olan öğretmen adaylarına göre biraz daha olumlu olduğu sonucu çıkmıştır. Bu bulguya benzer şekilde Kaya (2011) tarafından gerçekleştirilmiş olan araştırmada öğretmen adaylarının yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yere göre çocuk hakları tutumlarının farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir. Aynı şekilde Salman-Osmanağaoğlu (2007) çalışmasında çocuk haklarına ilişkin görüşlerin yaşamın çoğunun geçirildiği yere göre farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir. Konu hakkında yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmen adaylarının yaşamlarının çoğunu geçirdiği yere göre çocuk hakları ile ilgili tutumlarının farklılaşmayabileceği düşünülmektedir (Kaya, 2011; Salman-Osmanağaoğlu, 2007). Söz konusu sonuçların öğretmen adaylarının, yaşadıkları ortama bağlı olmaksızın onların aile kültüründen, öğretmenlerinin onlara karşı tutumlarından, üniversite döneminde aldıkları eğitimlerden, kendilerini devamlı geliştirmelerinden kaynaklanabileceği öngörülmektedir.

Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları kardeş sayısına göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Elde edilen sonuç Salman Osmanağaoğlu’nun (2007) gerçekleştirdiği çalışmada, çocuk haklarına yönelik görüşlerin kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulgusuyla desteklenmektedir. Fakat Torun ve Akgün (2014) “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” isimli araştırmalarında kardeş sayısının fazla olması öğretmen

adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının yüksek olduğu anlamına geldiği bulgusuna ulaşmıştır. Yine Leblebici ve Çeliköz (2017) tarafından yapılan çalışma sonucunda 3'ten fazla kardeşe sahip öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırma sonucunda kardeş sayısının öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarını belirlemede temel faktör olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının kardeş sayısına göre değişiklik gösterip göstermemesi konusunda farklı araştırma sonuçları olmakla birlikte Doğan, Torun ve Akgün, 2014; Leblebici ve Çeliköz, 2017; Salman-Osmanağaoğlu, 2007) durumun ailedeki kardeş sayısından ziyade öğretmen adaylarının çocuklukta aile içindeki sosyal gelişim ve etkileşim temelinde şekillendiği anlaşılmaktadır. Bu anlamda öğretmen adayların ailelerle geçirdikleri zamanın, etkileşimin ve ailedeki kardeşlerle olan ilişkilerin bu durum üzerinde farklılık yaratabileceği düşünülmektedir. Bulgulardan elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları annenin öğrenim durumuna göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Doğan, Torun ve Akgün (2014) yapılan çalışmada anne öğrenim durumuyla öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik bakış açısı arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum çalışmayı destekler niteliktedir. Zöğ (2008) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda öğrencilerin çocuk haklarına ilişkin algılarının annelerinin öğrenim durumuna göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine Kaya (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmada annelerinin öğrenim durumu üniversite olan öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik daha olumlu tutuma sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, anne öğrenim durumunun okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarını etkileyen temel faktör olmadığı şeklinde yorumlanmasına (Doğan, Torun ve Akgün, 2014) rağmen bazı çalışmalarda önemli bir faktör olduğuna dair bulgular elde edilmiştir (Zöğ, 2008; Kaya, 2011). Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları babanın öğrenim durumuna göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Kaya (2011) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin görüşleri arasında; araştırmaya katılan öğrencilerin çocuk haklarının korunma boyutuyla ilişkili olarak farklılaştığı fakat yaşama gelişme, katılım, eğitim ve genel ortalama kategorilerindeki görüşleri ile babalarının eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Zöğ (2008) yaptığı araştırmada babanın öğrenim durumu azaldıkça öğrencilerin çocuk hakları bilinç düzeyinin daha düşük olduğu bulgusunu elde etmiştir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmediği görülmektedir (Kaya, 2011; Zöğ, 2008). Bu sonuçların nedeni olarak ise son dönemde çocuk haklarına yönelik bilincin artması, aileleri çocuk hakları konusunda bilinçlendirmek için yayınların yapılması ve buna paralel olarak da çocuğa olan değer artması ve haklarına saygı duyulan çocukların yetiştirilmiş olmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları öğretmen adaylarının sosyo-ekonomik durumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Doğan, Torun ve Akgün (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının aylık gelir durumlarının çocuk haklarına yönelik tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Salman-Osmanağaoğlu da (2007) çalışmasında çocuk haklarına ilişkin görüşlerin aile gelir düzeyine göre farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir. Bu iki durum araştırmayı destekler nitelikte olduğu için önem taşımaktadır. Bu bilgiler ışığında araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının sosyo-ekonomik durumlarına bağlı olarak değişmediği görülmektedir (Doğan, Torun ve Akgün, 2014; Salman-Osmanağaoğlu, 2007). Öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları diğer değişkenlerin özellikle öğretmen adayların kişisel özellikleri, aile özellikleri, yetiştirme şekli gibi unsurlardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin

tutumları genel başarı düzeylerine göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Benzer şekilde Şehirli ve Ergin (2017) tarafından yapılan çalışmada Kuzey Batıda bulunan bir devlet üniversitenin Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının genel başarı düzeyleri ile çocuk haklarına yönelik tutumları arasında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgu çalışmayı destekler niteliktedir. Sonuç olarak öğretmen adaylarının derslerde başarılı ya da başarısız olmasının çocuk haklarına yönelik tutumlarının üzerinde etkili olmaması, öğretmen adaylarının aldıkları eğitimi içselleştirmekten ziyade sınıf geçmek adına çalışmalarından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları “Çocuk Hakları” terimini ilk duydukları zamana göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk hakları kavramını ilk nerede duyduklarına baktığımız zaman ilkökul döneminde ($X=1,6263$) duyulma zamanının biraz daha yüksek olduğu sonucunu görmekteyiz. Fakat ilkökul döneminde duyulmasına rağmen araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının değişmemesi öğretmen adaylarının temel eğitimden başlayarak üniversite eğitimine kadar geçirdikleri eğitim sürecinde çocuk haklarına ilişkin derslerin müfredatta çok sık yer almamasına bağlı olarak çocuk haklarına ilişkin yeterince bilgilendirilmemeleri sonucunda bu durumun ortaya çıkabileceği şeklinde yorumlanmaktadır (Covell ve Howe,1999; Bhandari-Shah, Shrestha ve Thapa, 2016).

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin çocuk hakları tutumlarının cinsiyete göre değişiklik gösterdiği söylenebilir. Bunun yanı sıra, erkek öğrencilerin çocuk haklarına karşı tutumlarının kadın öğrencilere göre daha olumsuz olduğu da ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Karaman-Kepenekci (2006) tarafından yapılan “Türkiye’de Üniversite Öğrencilerinin Çocuk Haklarına Yönelik Tutumları” isimli araştırmasında eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre çocuk haklarına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu belirtmiştir. Değirmenci (2011) “Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmasında ise yine aynı şekilde kadın öğretmen adaylarının, erkek öğretmen adaylarına göre çocuk haklarıyla ilgili olarak olumlu tutuma sahip oldukları sonucunu ifade etmiştir. Farklı şekilde Karaman-Kepenekci ve Baydık (2009) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Aydınlik (2017) çalışmasında cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumları üzerinde pek bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özmen, Kaymak-Özmen ve Yalçın (2010), tarafından yapılan çalışmada kadın ya da erkek öğretmen adayların cinsiyetine bakılmaksızın çocuk hakları sözleşmesini ya da çocuk hakları ile ilgili bilgilendirici kitapları okumadıklarını savunmaktadır. Bu da her iki cinsiyetteki öğretmen adayların çocuk hakları ile ilgili bilgi düzeyi aynı seviyede olduğunu göstermektedir. Cinsiyetin öğretmen adaylarının çocuk haklarına karşı tutumları üzerinde farklılık oluşturmasına dair farklı araştırma sonuçlarının olduğunu söylemek mümkündür (Aydınlik, 2017; Değirmenci, 2011; Karaman- Kepenekci ve Baydık, 2009; Kepenekci, 2006; Özmen, Kaymak-Özmen ve Yalçın, 2010). Araştırma sonuçlarından elde edilen söz konusu farklılığın öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden, aile özelliklerinden, kendi öğretmenlerinin tutumlarından buldukları çevrelerdeki insanların çocuk haklarına karşı tutumlarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin çocuk hakları tutumlarının bölümleri isteyerek seçmelerine göre değişiklik göstermediği tespit edilmiştir. Jennings (2006) tarafından yapılan çalışmada ise eğitim bölümlerinin içeriğinin öğretmen adaylarını bilgilendirmek için önemi vurgulanmaktadır. Özellikle çocuk hakları ile ilgili öğretmen adaylarının öğretim yıllarında gördükleri dersler ve bu derslerle ilgili yaptıkları canlandırmalar onların bilinçlenmesine ve çocuk haklarını savunmalarına yol açtığı görülmektedir.

Ancak bölümü isteyerek seçmeyen öğretmen adaylarının dersin içeriklerine rağmen bir farklılaşma görülmediği ve bölümü seçerken özgür olmalarının önemi vurgulanmaktadır. Bu araştırmanın sonucunda, öğretmenlik bölümünün seçilme durumunun öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumunu etkileyen temel değişkenlerden olmadığı, bölümü tercih ederken bilinçli olarak tercihte bulunma, okul öncesi öğretmenliği bölümünü gerek isteyerek gerekse de istemeyerek seçmiş olsa bu bölümün en önemli uğraşının küçük çocuklarının eğitiminin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği bilincinde olmalarından ve bu konuda duyarlı olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın sonuçlarına göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları çocuk hakları sözleşmesini okumalarına göre anlamlı bir şekilde değişmediği anlaşılmaktadır. Bu durum öğretmen adaylarının çocuk hakları sözleşmesini yer alan maddeleri gündelik yaşamda deneyimleme şartlarının artmasından, toplumda çocuk haklarına yönelik bir bilinç oluşmasından kaynaklanabileceği şeklinde yorumlanabilir. Kaya (2011) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının çocuk hakları sözleşmesinin sadece %14,6'sının çocuk hakları sözleşmesini okuduğunu belirtmiş ve bu durumu öğretmen adaylarının bilimsel veya hukuki bilgiden uzak oldukları şeklinde yorumlamıştır. Bu araştırma sonucunda ise öğretmen adaylarının yarısından fazlasının (%55,3) çocuk hakları sözleşmesini okuduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu da son dönemde öğretmen adaylarının çocuk haklarına karşı daha ilgili oldukları şeklinde yorumlanabilir. Leblebici ve Çeliköz (2017) yapmış oldukları çalışmada bu çalışmadaki sonuçları destekler nitelikte öğretmen adaylarının çocuk hakları sözleşmesini okuma durumuyla çocuk haklarına ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bhandari-Shah, Shrestha ve Thapa (2016) yılında yapmış oldukları çalışmada öğretmen adayların çoğu çocuk hakları sözleşmesini üniversiteye başlamadan önce okuduğunu ve öğretmen adaylarının çocuk haklarını okuyarak üniversiteye başlamalarının çocukların haklarını sadece okulda savunmakla kalmadıkları aynı zamanda aileleri tarafından ev ortamında istismara uğrayan çocukların haklarını da korudukları bulgusuna ulaşılmıştır. Konu ile ilgili olarak farklı ülke ve bölgelerde yapılan araştırmalardan farklı sonuçlar elde edilmesi, ülkesel ya da bölgesel farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir. Hatta söz konusu farklılıklar öğretmen adayların, çocuk hakları sözleşmesini okuyup okumamadan ziyade, öğretmen adayların büyüdüğü aileler, çocuklukta hayatları, çocuklarla ilişkileri ve kendilerini devamlı geliştirmesinden kaynaklanabileceği öngörülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının çocuk hakları ile ilgili eğitim almalarına göre anlamlı bir şekilde değişmediği anlaşılmaktadır. Yaşar Ekici (2014) tarafından yapılmış olan çalışmada öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin eğitim almalarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşımlardır. Aynı şekilde Doğan, Torun ve Akgün (2014) yılında yapmış oldukları çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik ders alma durumlarının onların çocuk haklarına ilişkin tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşımlardır. Bu araştırmalardan farklı olarak Covell ve Howe (1999) tarafından gerçekleştirilmiş olan çocuk hakları ile ilişkili farkındalığın artırılması amacıyla yapılan araştırmaların çocuk haklarına ilişkin tutumları olumlu yönde etkilediğine yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Karaman-Kepenekçi (2006) tarafından gerçekleştirilmiş çalışmada insan hakları ve çocuk haklarıyla ilişkili ders alan öğrencilerin bu konuda ders almayan lisans öğrencilerine göre tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu bulgusu elde edilmiştir. Değirmenci (2011) tarafından gerçekleştirilmiş olan öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin görüşlerini araştırdığı çalışmasında okul öncesi eğitimi bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının haklar ile ilgili aldıkları ders içeriği nedeniyle, diğer bölümlerde bulunan öğretmen adaylarına göre çocuk haklarına ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Bu da bu sonucun bizim araştırmamızın sonucuyla örtüşmediği anlamına gelmektedir. Pourrajab, Fallahi, Rahpaymaelizehe

ve Rabbani (2014) tarafından yapılan çalışmada ocuk haklarını bilen ğretmen adaylarının çocuklara karşı daha korumacı tutum sergilediklerini, onların evlerinde ve çevrelerinde çocuklara karşı yapılan istismara karşı çocukları korumalarında etkili olduğunu savunmaktadır. Bu da ğretmen adaylarının ocuk hakları ile ilgili eğitim almalarının önemini vurgulamaktadır. zmen, Kaymak-zmen ve Yalçın (2010) tarafından yapılan araştırmada ise ğretmen adayların ocuk haklarını bilmelerinin onlar için çok önemli olduğuna inandıkları ve bu konuyla ilgili niversite hayatlarında daha çok eğitim almak istediklerini vurgulamaktadırlar. Bunun yanı sıra, ğretmen adaylarının ocuk hakları ile ilgili bilinçlendirilmesi onların ocuk haklarına uygun davranıp davranmamalarını etkilemeyeceği savunulmuştur. Tüm bu bulgular ışığında ğretmen adaylarının ocuk hakları ile ilgili eğitim almalarına dair farklı araştırma sonuçlarının olduğunu söylemek mümkündür (Covell ve Howe 1999; Doğan, Torun ve Akgün, 2014; Karaman-Kepenekçi, 2006; zmen, Kaymak-zmen ve Yalçın, 2010; Pourrajab, Fallahi, Rahpaymaelizehee ve Rabbani, 2014). Araştırma sonuçlarından elde edilen söz konusu farklılığın ğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden, aile özelliklerinden, aile ve kendi öğretmenlerin tutumlarında kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi ğretmen adaylarının ocuk haklarına ilişkin tutumları çocukken kendi haklarına uygun davranılması durumuna göre anlamlı bir şekilde değişmediği ortaya çıkmaktadır. Yaşar Ekici (2014)'nin yapmış olduğu "ğretmen Adaylarının ocuk Haklarına Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli çalışması sonucunda da ğretmen adaylarının çocukken haklarına uygun davranılmasının ocuk haklarına yönelik tutumları arasında ilişki olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu da bizim çalışmamızın sonucuyla örtüşmektedir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar doğrultusunda, haklarına uygun davranılan ğretmen adaylarının ocuk haklarına yönelik tutumlarının daha olumlu olacağı şeklinde dşnlmekteydi. Bu durum ğretmen adaylarının haklarına uygun davranılma durumundan ziyade çocuklara karşı daha duyarlı olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan okul öncesi ğretmen adaylarının yaş değişkeni ile ocuk haklarına ilişkin tutumları arasında herhangi bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Bu duruma göre ğretmen adaylarının yaşlarının artması ile tutumlarında herhangi bir değişiklik olmadığı söylenebilir. Ekici (2014) tarafından yapılan çalışma sonucunda ğretmen adaylarının ocuk haklarına yönelik tutumlarının yaşa göre değişmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Yılmaz-Aldemir (2014) tarafından yapılan araştırma sonucunda hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin ocuk haklarına ilişkin tutumlarının yaşa göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu iki çalışma bizim araştırma sonucumuzu desteklemektedir. Karaman-Kepenekci ve Baydık (2009) yapmış oldukları zihin engelliler ğretmen adaylarının ocuk haklarına ilişin tutumlarını ölçmek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada ğretmen adaylarının yaşları arttıkça tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kenny, (2004) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda, ğretmen adaylarının yaş aldıkça ocuk hakları ile ilgili daha çok bilinçlendikleri ve çocukları aile ve okulda ortaya çıkan istismar durumlarına karşı savunmaya geçtiklerini göstermektedir. Yaşça kk ğretmen adayların, çocukların hakları karşısında kayıtsız kaldıkları ve nasıl davranmaları gerektiğini bilmediklerinden çoğu zaman görmezden geldikleri savunulmuştur. Tüm bu bulgular ışığında yaşın ğretmen adaylarının ocuk haklarına karşı tutumları üzerinde farklılık oluşturmasına dair farklı araştırma sonuçlarının olduğunu söylemek mümkündür (Ekici, 2014; Karaman-Kepenekci ve Baydık, 2009; Kenny, 2004; Yılmaz-Aldemir, 2014).

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

Okul ncesi ğretmenliği ders programlarına ocuk hakları ile ilgili dersin seçmeli olarak değil zorunlu ders olarak konulması ve ğretmen adaylarının ocuk haklarını bilen öğretmenler olarak yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

Bu doğrultuda araştırma yapacak diğer çalışmacılar farklı branşlardaki öğretmen ve öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarını farklı bölgelere ve değişkenlere göre değerlendirebilir.

Öğretmenlerin tutumlarıyla ailelerin ya da çocukların çocuk haklarına yönelik tutumları baz alınabilir.

Eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıyla farklı fakültelerde, (sağlık, hukuk vb.) öğrenim görmekte olan adayların çocuk haklarına ilişkin tutumları çeşitli değişkenler açısından ele alınabilir.

Ayrıca öğretmenlerin tutumlarıyla çocuklarla sürekli iletişim halinde bulunan meslek gruplarındaki bireylerin çocuk haklarına ilişkin tutumları incelenerek bu konuda araştırmalar geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, E. (2018). *Çocuk hukuku, çocukların hakları ve korunması*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Akyüz, E. (2001). Çocuk Hakları Sözleşmesinin Temel İlkeleri Işığında Çocuğun Eğitim Hakkı. *Milli Eğitim Dergisi*, (151), 1-26.
- Arslan Cansever, B. & Bilir Seyhan, G. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin algılarının materyal tasarımları ve görüşleri çerçevesinde incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 98-119.
- Aydınlık, A. (2017). *Çocuk haklarının gelişiminde okul öncesi eğitimin yeri ve önemi: "Ankara Örneği"*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Aksaray.
- Bloom, B. S. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. (Çev. D. A. Özçelik), Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Bhandari Shah, S., Shrestha, R., & Thapa, S. (2016). Knowledge and attitude regarding child rights among primary school teachers of government school of Dharan sub-metropolitan. *Nurs Care* 2016, 5(3). <http://dx.doi.org/10.4172/2167-1168.C1.017>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F.(2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Covell, K., Howe, R. B. (1999). The impact of children's rights education: A Canadian study. *International Journal of Children's Rights*, 7 (2), 171-183.
- Daniels-Simmonds,L. (2009). *Early childhood professionals' beliefs and practices regarding the rights of young children to express views and to be heard*. Unpublished Doctoral Thesis. Texas: Texas Woman University.
- Değirmenci, T.(2011).*Öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının incelenmesi*. 20. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildiri Özeti, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 8-10 Eylül 2011:Burdur. https://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=125279 (20.03.2019 tarihinde erişilmiştir.)
- Değirmencioğlu, S. (2004). UN convention on the rights of the child. *Encyclopedia of Applied Developmental Science*, Erişim Tarihi 10.03.2019 , <http://books.google.com.tr/books?id=Nl2trnRSAXYC&pg=PA1111&lpg=PA11>
- Doğan, Y., Torun, F., & Akgün, H. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 503-516.
- Ekici, F.(2014). Öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), 66-77.
- Flowers, N. (2007). *Compasito Manual On Human Rights Education For Children*. Council of Europe: The Directorate of Youth and Sport.

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th ed.)*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Jennings, T. (2006). Human rights education standards for teachers and teacher education. *Teaching Education, 17*(4), 287-298.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, Ö. S. (2011). *Öğretmen adaylarının çocuk hakları ile ilgili görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Kenny, M. C. (2004). Teachers' attitudes toward and knowledge of child maltreatment. *Child Abuse & Neglect, 28*(12), 1311-1319.
- Karaman- Kepenekci, Y. (2006). A study of university students' Attitudes towards children's rights in Turkey. *The International Journal of Children's Rights, 14*(3), 307-319.
- Karaman-Kepenekçi, Y. & Baydık, B. (2009). Zihin engelliler öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42*(1), 329-350.
- Koman, E. (2011). Çocuklar için daha iyi bir dünya talebi: çocuk hakları. *Çocuk hakları açısından çocuk ihmali ve istismarı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Leblebici, H. & Çeliköz, N. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumları. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 3*(1), 307-318.
- Özmen, A., Kaymak-Özmen, S., & Yalçın, T. (2010). Prospective teachers' knowledge level and knowledge needs about children rights issue. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 9*, 81-86.
- Pourrajab, M., Fallahi, B., Rahpaymaelizehee, Sh., & Rabbani, M. (2014). The Knowledge of Teachers about Rights of Children to Reducing Child Abuse in Homeless Students. *Journal of Educational, Health and Community Psychology, 3*(1),1-5.
- Salman-Osmanağaoğlu, Y. (2007). *Uşak ili son sınıf öğrencilerinin çocuk haklarına ilişkin görüşleri* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Sheridan, S., & Samuelsson, P. (2001). Children's conceptions of participation and influence in preschool: A perspective on pedagogical quality. *Contemporary Issues in Early childhood, 2*, 169-194.
- Şehirli, Y.A & Ergin A.Z. (2017). Öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumları. Asutay, H. (Ed.), *Balkan Eğitim Araştırmaları* (s.101-112). Trakya Üniversitesi: Edirne.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.). Boston:Pearson
- Turupcu, A. & Gültekin Akduman, G. (2015). Okul öncesi eğitim ve çocuk hakları. Balat, G. U. (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş* (s.235-252).Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uçuş, Ş. (2009). *Çocuk hakları sözleşmesi'nin ilköğretim programlarındaki yeri ve Sözleşme'ye yönelik öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Uçuş, Ş. (2013). *Çocuk hakları eğitimi programının hazırlanması ve değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Washington, F. (2010). *5-6 Yaş Grubu Çocuklarına Uygulanan Aile Katılımlı Çocuk Hakları Eğitimi Programının Etkinliğinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yaşar-Ekici, F. (2014). Öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *ASOS Journal, Akademik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*, 66-77.
- Yılmaz-Aldemir, E. (2014). *Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin çocuk hakları konusundaki tutumlarının belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.

Zöğ, D.A. (2008). *Öğrencilerin çocuk haklarını algılama düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki*.
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Investigation of Preschool Teacher Candidates' Attitudes Towards Children's Rights

Extended Abstract

From the moment of birth, it has a unique character, behavior, emotion, intelligence and image, a variety of talent, interest and creative thinking power is called a child (Kaya, 2011). Childhood is the most important period in human life. This period also has an important role in the formation of adulthood that will shape the future life of the person. Children, who form a disadvantaged part of society, can be violated more easily because their defense skills are not developed. Therefore, the concept of dayan children's rights olan, which is a fundamental basis of human rights concept, has emerged in order to prevent children from being abused and their rights being taken away. Children's rights are expressed as a universal term used to define what are the rights of all children, legally and morally, at the time of their birth, such as health, shelter, education, protection against neglect and abuse (Değirmencioğlu, 2004). Issues such as the protection of children's rights, the recognition that each person has various rights, and the importance of respect for the rights of individuals are taught through education in the most effective manner (Turupcu and Göltekin Akduman, 2015). Teachers play a big role in helping children to know their rights, to have democratic understanding, to adopt attitudes and ideals. The teacher should aim to investigate the information and data related to the rights of the child in the education of children's rights, to develop an attitude on this issue after evaluating the information it has researched and to turn the knowledge and attitudes obtained by the child into a behavior (Uçuş, 2013).

Since most of the behaviors are influenced by attitudes (Bloom, 1995), it is useful to know the attitudes of pre-school teacher candidates about the subject. The attitudes of preschool teachers who will be future teachers towards children's rights will have a significant impact on the quality of the education they will give to their students in the future. It is also necessary for prospective teachers to take courses on children's rights during their undergraduate education in terms of being individuals who know their rights, are aware of them, respect their differences, have a more positive attitude towards children's rights and observe children's rights in the activities they will implement. The aim of this research is to obtain information about the variables that affect the attitudes of preschool teacher candidates on children's rights, to draw attention of prospective teachers about child rights, to increase the quality of education on child rights and to include the course on child rights only as an elective course. It is important to draw attention and to emphasize how necessary the children's rights courses are. In this study, it was aimed to determine the attitudes of preschool teacher candidates towards children's rights and to determine the attitudes of preschool teacher candidates towards children's rights according to various variables.

The scanning model of the quantitative research method was used in the study. The "General Information Form", which includes some questions to determine the personal characteristics of the participants, and the "Attitude Scale towards Children's Rights" developed by Karaman Kepenekçi (2006) were used as data collection tools. In the analysis of the data, test Independent Sample T-test, One-way ANOVA, Pearson Korelasyon coefficient were used and the findings were evaluated with SPSS 23.00 program and the findings were presented in tables with relevant headings. It was collected from 226 pre-service teachers in classes 1,2,3 and 4. 27% of preschool teacher candidates participated in the research were 2nd class, 26.1% were 4th class, 25.2% were 1st class and 21.7% were 3rd class,

87.6% female, 12.4% male, 41.6% in the 18-20 age group, 43.4% in the 21-23 age group, 6.63% in the 24-26 age group, 4.42% in the 27-30 age group, 45.6% of the preschool teacher candidates 'mothers' education level were primary school graduates, 19.9% were secondary school graduates, 16.8% were high school graduates, 11.1% were literate and 31% of the pre-school teachers 'fathers' education is 6.6% high school, 30.5% primary school, 23.5% secondary school, 13.3% university, 1%, 52.2% of the settlements where 8 of them are literate, where the preschool teacher candidates spend most of their lives are provinces, 26.5% are districts, 16.8% are villages, 4.4% are towns, 38.1% to 1 sibling, 27.9% to 3 siblings and more, 24.3% to 2 siblings and 9.7% n was the only child. The socio-economic status of preschool teacher candidates who participated in the research was medium, 94.1% lower, 3.1% lower and 2.7% upper level, 88.5% of the students willingly and 11.5% 40.7% 3.50-3.01, 38.1% 3.00-2.51, 11.5% 2.50 and below and 9.7% 39.00% of the pre-school teachers who participated in the research were in primary school, 32.3% were in middle school period, 15.5% were high school, 7.1 i during the university period, 5.3% heard the term "child rights de in the preschool period, 55.3% read the children's rights agreement, 44.7% did not read the children's rights agreement, 78.3% of the candidates were children 23.7% of the total pre-school teacher candidates who received training on children's rights received training on children's rights. 84.8% of the trainees were educated at school, 9.5% at the seminar and 5.6% were educated in other places, 70.8% of the preschool teacher candidates participating in the research were eligible for child rights. 29.2% of the children were not treated in accordance with the rights of children.

As a result of the study, it was concluded that the attitudes of preschool teacher candidates towards children's rights were positive in general. Pre-school teacher candidates' attitudes towards children's rights, class, age, settlement area, number of siblings, mother and father's educational status, socio-economic status, willingness to choose the department, general achievement level, time to hear the concept of child rights, read the status of child rights agreement It has been concluded that there is no significant difference in terms of education about children 's rights, teacher candidates' being treated in accordance with their rights as a child, but it is found that there is a significant difference in favor of girls according to gender.

In the study conducted by "Pre-service Teachers' Attitudes Towards Children's Rights" Şehirli and Ergin (2017), they found that pre-service teachers' attitudes towards children's rights did not change according to the class they were studying. In a study conducted by Karaman-Kepenekci and Baydık (2009), Değirmenci (2011) concluded that 4th grade students had more positive attitudes compared to 1st grade students, in which the grade level significantly affected the attitudes of teacher candidates about children's rights.

Although there are different research results about the attitudes of preschool teacher candidates towards the rights of children according to the class they are studying, it is thought that this situation may be caused by how much they are interested and show importance in this class rather than in which classes they are in. In this sense, it is thought that pre-service teachers' reading about children's rights, making researches can make a difference on their better recognition and advocacy of children's rights (Değirmenci, 2011; Karaman -Kepenekci & Baydık, 2009; Şehirli & Ergin, 2017).

Kaya (2011), Salman-Osmanağaoğlu (2007) concluded that opinions about children's rights do not differ according to the place where most of life is spent. When the researches on the subject are examined, it is suggested that the pre-service teachers' attitudes towards children's rights may not differ according to where they spend most of their lives.

It is foreseen that these results may be caused by teacher candidates 'regardless of the environment they live in, their family culture, their teachers' attitudes towards them, their education they receive during their university years, and their continuous development (Kaya, 2011;Salman-Osmanağaoğlu,

2007). In the study conducted by Salman-Osmanağaoğlu (2007), it was found that opinions about children's rights did not show a significant difference according to the number of siblings. This study supports our research. Differently, Doğan, Torun and Akgün (2014), Leblebici and Çeliköz (2017) found that the higher number of siblings means that the prospective teachers' attitudes towards children's rights were high. As a result of the research, it can be interpreted that the number of siblings is not the main factor in determining the prospective teachers' attitudes towards children's rights. Doğan, Torun and Akgün (2014) concluded that there was no significant difference between the mother's educational status and prospective teachers' perspective on children's rights.

Zöğ (2008) and Kaya (2011) concluded that as mother education increases, prospective teachers have more positive attitudes towards children's rights. In the studies conducted by Zöğ (2008) and Kaya (2011), it was concluded that the attitudes of the students towards the rights of the children differed positively as father education level increased. When the researches are examined, it is seen that this research does not match the findings. The reason for these results is the increase in awareness of children's rights in the recent period, the publication of publications to raise awareness of families about children's rights, parallel to the increase in the value of children and the rights are thought to be due to the upbringing of children's rights (Kaya, 2011; Zöğ, 2008). . Doğan, Torun and Akgün (2014) and Salman-Osmanağaoğlu (2007) concluded that opinions about children's rights did not differ according to the level of family income. In the light of this information, it is seen that the attitudes of preschool teacher candidates about child rights did not change depending on their socio-economic status.

In the study conducted by Şehirli and Ergin (2017), it was found that pre-service teachers' attitudes towards children's rights did not differ according to the general achievement level. As a result, it is thought that teacher candidates 'success or failure in class does not have an effect on their attitudes towards children's rights, and may be due to teacher candidates' efforts to pass classes rather than internalizing their education (Şehirli & Ergin, 2017).

Karaman-Kepenekci (2006), Değirmenci (2011) concluded that male students' attitudes towards children's rights were more negative than female students. In a different way, Karaman-Kepenekci and Baydık (2009), Aydınlık (2017), Özmen, Kaymak-Özmen and Yalçın (2010) found that gender variable did not have much effect on the attitudes of teacher candidates towards children's rights.

It is possible to say that there are different research results about gender's differences in the attitudes¹ of teacher candidates towards children's rights. It is thought that the difference obtained from the research results may be due to the personal characteristics of the prospective teachers, their family characteristics, their teachers' attitudes towards children's rights in their environment (Aydınlık, 2017; Değirmenci, 2011; Karaman-Kepenekci & Baydık, 2009; Kepenekci, 2006).

Jennings (2006) in the research conducted by the preservice teachers about children's rights and the lessons they have seen during the school year, it is seen that they lead to awareness and advocacy of children's rights. However, it is emphasized that there is no differentiation of the pre-service teachers who did not choose the department willingly despite the content of the course and the importance of being free when choosing the department.

As a result of this research, it was found out that the selection of the teaching department was not one of the main variables affecting the prospective teachers' attitude towards the rights of the child. It is thought that this may be caused by being aware of the necessity and being sensitive about it (Jennings, 2006, Yaşar Ekici, 2014).

Leblebici and Çeliköz (2017) concluded that there was no significant difference between prospective teachers' reading rights agreement and attitudes towards children's rights. In this respect, it supports our findings. In their study in Bhandari-Shah, Shrestha and Thapa (2016), most of the pre-service teachers read the children's rights convention before starting university, and the fact that prospective teachers started the university in a knowledgeable way about children's rights did not only protect the rights of children at home but also in the family of children.

In this study, it was found that there was a significant relationship between the attitudes of the teacher candidates and the teaching experience. Obtaining different results from the researches on the subject suggest that the pre-service teachers' reading or non-reading status of children's rights agreement and their attitudes towards children's rights may not differ.

Yaşar Ekici (2014), Doğan, Torun and Akgün (2014) concluded that pre-service teachers' education on children's rights did not differ in their attitudes towards children's rights. Otherwise, Covell and Howe (1999), Karaman-Kepenekçi (2006), Değirmenci (2011) concluded that taking lessons on children's rights positively affected children's rights. In their research conducted by Pourrajab, Fallahi, Rahpaymaelizehe ve Rabbani (2014), Özmen, Kaymak-Özmen and Yalçın (2010), they found that teacher candidates believe that knowing children's rights is very important for them.

In the light of all these findings, it is possible to say that there are different research results regarding the education of prospective teachers about children's rights. As a result of Yaşar Ekici's (2014) study titled *m Examining the Pre-service Teachers' Attitudes Towards Children's Rights According to Different Variables* da, it was found that there was no relationship between the attitudes of pre-service teachers towards their rights as a child.

This is in line with the results of our study. In line with the research conducted on the subject, it was thought that the attitudes of prospective teachers towards children's rights would be more positive. This situation is thought to be due to the fact that teacher candidates are more sensitive to children, whether they are treated in accordance with their rights or not (Ekici, 2014). As a result of the study conducted by Ekici (2014), it was found that pre-service teachers' attitudes towards children's rights did not change according to age. Yılmaz-Aldemir (2014) found that the attitudes of the students attending nursing department about children's rights did not differ according to age.

These two studies support our research results. Karaman-Kepenekci and Baydık (2009), according to the results of the research conducted by Kenny (2004), found that pre-service teachers have positive attitudes towards children's rights as their age increases. In the light of all these findings, it is possible to say that there are different research results about the differences in attitudes of teacher candidates towards children's rights of age (Ekici, 2014; Karaman, Kepenekci & Baydık, 2009; Kenny, 2004; Yılmaz-Aldemir, 2014).

The following suggestions were made in line with the results obtained.

Preschool education should be included in the curriculum as a compulsory subject, not as an elective, and the prospective teachers should be trained as teachers who know the rights of the child.

In order to inform children about what their rights are and to raise them as individuals who know and defend their rights and respect the rights of others, activities that facilitate the learning of their rights should be included.

Other researchers who will conduct research in this direction can compare the attitudes of teachers and candidates for teachers in different branches on the rights of the child according to different variables.

The attitudes of teachers and families or children towards children's rights can be compared.

Research on this issue can be developed by examining the attitudes of individuals in professional groups who are constantly in contact with children with the attitudes of teachers.

Key Words: *Children, Children's Rights, High Benefit Of The Child, Preschool Education, Undergraduate Education.*